

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Warszawa, 09-09-2020 r.

**Zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich
Hanna Machińska**

IX.517.1642.2020.KK

**Pan
plk Andrzej Leńczuk
Zastępca Dyrektora
Generalnego Służby Więziennej**

Szanowny Panie Dyrektorze,

uprzejmie dziękuję za nadesłane, pismem z dnia 6 sierpnia 2020 r. (BP.414.239.2020.FS), wyjaśnienia w sprawie wprowadzenia nowych zasad realizacji widzeń osób pozbawionych wolności z najbliższymi.

Przede wszystkim pragnę zaznaczyć, że Rzecznik Praw Obywatelskich rozumie, iż podejmowane przez Służbę Więzienną działania w omawianym aspekcie mają na celu zapewnienie bezpieczeństwa osadzonym oraz osobom odwiedzającym. Niemniej jednak, w dalszym ciągu wątpliwości Rzecznika budzi kwestia dotycząca ograniczenia kręgu osób odwiedzających wyłącznie do osób najbliższych oraz uniemożliwienie realizacji widzeń osadzonych z dziećmi.

Z przekazanych przez Pana Dyrektora informacji wynika, że w indywidualnych przypadkach dopuszcza się udzielenie widzenia z osobami niebędącymi najbliższymi członkami rodziny osadzonego, a decyzję w tym zakresie każdorazowo podejmuje dyrektor jednostki penitencjarnej. Wyjaśnienia te nie stanowią jednak odpowiedzi na postawione przez nas pytanie, czy ograniczenie kręgu osób odwiedzających wyłącznie do osób najbliższych, ma istotne znaczenie z epidemicznego punktu widzenia. Należy się również zastanowić, jakimi kryteriami będzie kierował się dyrektor jednostki penitencjarnej rozpatrując wniosek skazanego o wyrażenie zgody na widzenie z osobą, która nie należy do kręgu osób najbliższych, lecz - co istotne - wcześniej odwiedzała skazanego jako osoba bliska.

Natomiast odnosząc się do kwestii wstrzymania realizacji widzeń osadzonych z dziećmi, proszę o informację, czy poddano analizie zaproponowane przez nas rozwiązanie, w myśl którego widzenia osadzonych z małymi dziećmi mogłyby odbywać się w sposób, w jaki co do zasady,

realizowane są widzenia tymczasowo aresztowanych. Dodatkowo, proszę o przekazanie informacji, w ilu jednostkach penitencjarnych infrastruktura nie pozwala na realizację widzeń w zaproponowanej formie. Jeżeli rozważano inne rozwiązanie, które umożliwiłoby udzielanie widzeń osadzonych z małoletnimi dziećmi, również zwracam się z prośbą o jego przedstawienie.

Zapewnienie osobom pozbawionym wolności możliwości spotkań z dziećmi wydaje się być kluczowe w realizacji ich prawa do utrzymywania więzi z rodziną. Istotnym jest, że osadzeni od kilku miesięcy oczekują na moment, w którym będą mogli zobaczyć swoje dzieci. Niezaprzeczalnym jest, iż panująca epidemia wymusza wprowadzenie pewnych restrykcji również w sposobie realizacji widzeń, jednakże dalsze pozbawienie osadzonego rodzica bezpośredniego kontaktu ze swoim dzieckiem w trakcie widzenia, w ocenie Rzecznika, jest zbyt daleko idącym obostrzeniem. Pragnę także zaznaczyć, że do Biura RPO w dalszym ciągu wpływają wnioski od rodzin osób pozbawionych wolności, w których wnioskodawcy podnoszą, iż ciągłe odseparowanie dzieci od jednego z rodziców jest dla dzieci niezmiernie krzywdzące i trudne do racjonalnego wytłumaczenia. Z wniosków tych wybrzmiewa ponadto niezrozumienie dla faktu, że również nastoletnie dzieci nie mogą odwiedzić rodzica w więzieniu mimo, że z uwagi na starszy wiek i większą zdolność oceny sytuacji, są w stanie dostosować się do panujących rygorów sanitarnych.

Z przekazanych przez Pana Dyrektora informacji wynika również, że wszystkie działania podejmowane przez Służbę Więzienną są skoordynowane z wytycznymi Ministerstwa Zdrowia oraz Głównego Inspektora Sanitarnego. Ponawiam zatem swoją prośbę o przesłanie wydanych przez te organy zaleceń w przedmiocie wznowienia realizacji widzeń w jednostkach penitencjarnych, w szczególności w kontekście ograniczenia kręgu osób odwiedzających i wyeliminowania dzieci z grona uprawnionych do widzeń.

Jako społeczeństwo znaleźliśmy się w wyjątkowej sytuacji, która wymaga od nas podejmowania działań zmierzających do ochrony osób przed zakażeniem SARS-CoV-2. Podejmujemy walkę z nieznanym nam wcześniej zagrożeniem, co powoduje, że koniecznym jest wypracowanie nowych standardów działań, które umożliwią nam bezpieczne funkcjonowanie w życiu społecznym. Istotnym jest również podejmowanie wzmoczonych wysiłków zmierzających do ochrony osób, które są w grupie podwyższonego ryzyka. Słusznie Pan Dyrektor podkreślił, iż w jednostkach penitencjarnych przebywają osadzeni, którzy wymagają szczególnej ochrony, a sytuacja dużego zagęszczenia osób na małej powierzchni, jak to ma miejsce w jednostkach penitencjarnych, nie sprzyja opanowaniu pandemii. Niemniej jednak, nie należy tracić z pola widzenia faktu, iż prawdopodobnie walka z epidemią koronawirusa będzie trwała przez następne miesiące albo i lata. Dlatego też, Służba Więzienna stoi przed koniecznością wypracowania

procedur, które w perspektywie długoterminowej pozwolą osadzonym na realizację przysługujących im praw, mimo trwania epidemii.

Być może warto przyjrzeć się rozwiązaniom przyjętym przez inne państwa. Dla przykładu, osadzonym w Anglii i Walii umożliwiono utrzymywanie kontaktu z najbliższymi członkami rodziny, w tym z dziećmi, a także z osobami, które stanowią wsparcie dla skazanego, niezależnie od relacji rodzinnej¹. W spotkaniu z osadzonym mogą uczestniczyć: maksymalnie dwie osoby dorosłe lub jedna osoba dorosła i maksymalnie dwoje dzieci, bądź dwie osoby dorosłe i jedno dziecko. Wszystkie osoby odwiedzające zobowiązane są oczywiście do utrzymania dystansu społecznego oraz korzystania z maseczek ochronnych. W Danii, gdzie także na początku epidemii wstrzymano realizację widzeń skazanych z bliskimi, w maju br. planowano wprowadzenie widzeń z pewnymi ograniczeniami (w trakcie widzenia mogła uczestniczyć jedna osoba dorosła i maksymalnie dwoje dzieci). Natomiast od 12 czerwca br. planowane było wznowienie realizacji widzeń na zasadach obowiązujących przed epidemią koronawirusa². Od czerwca br. również więźniowie przebywający w Norwegii mogą spotykać się ze swoimi bliskimi³.

To są oczywiście nieliczne przykłady, jednakże moim celem było jedynie podkreślenie, iż mimo trwającej na świecie epidemii koronawirusa, Służba Więzienna powinna dążyć do normalizacji funkcjonowania jednostek penitencjarnych, w szczególności w aspekcie realizacji prawa osadzonych do kontaktu ze światem zewnętrznym. Kluczowym jest zatem stworzenie bezpiecznych warunków realizacji widzeń osadzonych z osobami uprawnionymi w myśl art. 102 pkt 2 k.k.w., nie wyłączając dzieci z kręgu osób odwiedzających.

Z poważaniem

Hanna Machińska

Zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/

---

¹ <https://www.gov.uk/guidance/visit-someone-in-prison-during-the-coronavirus-covid-19-pandemic#who-can-visit-an-adult-prison> [dostęp: 08.09.2020 r.].

² <https://www.europris.org/department-of-prisons-and-probation-dk/> [dostęp: 08.09.2020 r.].

³ <https://www.kriminalomsorgen.no/measures-in-prison.527287.no.html#> [dostęp: 08.09.2020 r.].